

BULLETIN

3/2010

<http://libpro.cts.cuni.cz>

AKTUÁLNÍ DĚNÍ V KNIHOVNĚ

VÝSTAVA

Jiří Jirásek - Česká expedice

Výstava grafik a ilustrací Jiřího Jiráska pro samizdatovou Českou expedici k počtě zemřelého duchovního otce této edice Jaromíra Hořce, básníka ve službách české poezie.

Výstava je přístupná v **pondělí-čtvrtek 13-17 hodin** nebo po domluvě. Potrvá do 15. dubna 2010.

PŘIPRAVUJEME

VEČER PLZEŇSKÉHO SAMIZDATU

V **úterý 13. dubna v 18 hodin** uvedeme knihu Jany Petrové Zapomenutá generace (viz dále). Večera se zúčastní autorka Jana Petrová, Petr Náhlík – Vokoun, Miroslav Svoboda a další, kteří se podíleli na vydávání samizdatu a na nezávislých kulturních iniciativách na Plzeňsku především v 80. letech.

Těšíme se na vás!

GRANT

Polská podzemní knihovna II.

Uspěli jsme v grantovém řízení Česko-polského fóra Ministerstva zahraničních věcí ČR a získali tak podporu na pokračování loňského projektu Polská podzemní knihovna v Praze ve fondech knihovny Libri prohibiti. Rozšíříme fond knihovny z darů Fundace Karta z Varšavy, uspořádáme několik setkání s překladateli, kteří publikovali v samizdatu, a vydáme sborník s jejich vzpomínkami a se studii o česko-polských vztazích v samizdatu a v literatuře "druhého oběhu".

VYBRANÉ NOVINKY Z NAŠICH FONDŮ

SAMIZDAT

Šrámizdat

Do příruční knihovny jsme zařadili přehled skautské literatury "**Seznam xeroxových kopií Edice Plajnerova oddílu vydaných v Šrámizdatu Brno od roku 1981.**" Seznam obsahuje 67 titulů různých publikací, mj. pětidílné vzpomínky skautského vůdce Rudolfa Plajnera-Táty, překlad Hansenovy Velké knihy o skautingu, metodické příručky nebo také návod Co by každý měl vědět o styku s Bezpečností. Některé z titulů jsou v soukromém archivu, jiné jsme ještě neměli v rukou. Budeme vděčni za jakoukoli skautskou literaturu, která vycházela v oddílech v době, kdy byl skauting zakázán.

EXIL

Oběžník České katolické misie Paříž

Z daru P. Petra Koláře jsme významně doplnili Oběžník České katolické misie, který vycházel od r. 1971 v Paříži. Redaktory byli Jindřich Parolek, Petr Kolář, Jiřina Machová, Marie Stránská, Vladimír Stránský, Antonín Bernáček. Oběžník informoval o dění ve Francii a v Československu, pokusil se jediným číslem oslovit také krajany v Belgii.

CD

Vyhrabávačky

CD je součástí knihy Ireny Gerové **Vyhrabávačky: deníkové zápisky a rozhovory z let 1988 a 1989.** Jedná se o dosud **nepublikované rozhovory s Václavem Havlem.** Nahrávky pořídila Irena Gerová, digitalizace a stříh Richard Kraus.

KULTURNÍ AKCE, KONFERENCE

Vysoká škola CEVRO Institut ve spolupráci s Občanským institutem, Polským institutem za laskavé podpory Konrad Adenauer Stiftung si Vás dovoluje pozvat k účasti na čtvrtém ročníku kurzu **EVROPSKÉ HODNOTY VE FILMU IV**. tentokrát na téma „**20 let od pádu železné opony**“.

Každý seminář bude zahájen krátkým lektorským úvodem. Odborný garant semináře: Mgr. Matyáš Zrno.

Posluchárna vysoké školy CEVRO Institut, Jungmannova 17, Praha 1, místnost č. 205, vždy od 19 hodin.

Program:

24. března 2010

MÉĎA

Legendární polská komedie režiséra Stanisława Bareji z roku 1980. Kolem hlavního hrdiny (v podání Stanisława Tyma) se roztáčí kolotoč groteskních minipříběhů, které zachycují absurdity každodenního života v pozdním komunismu.

7. dubna 2010

ČLOVĚK Z MRAMORU

Kultovní film Andrzeje Wajdy

Studentka filmové školy se při sběru materiálu k diplomce – dokumentu o úderníkovi 50. let – seznamuje s pohnutým osudem, zrcadlícím šílenství své doby...

Další program:

<http://www.cevroinstitut.cz/component.php?cocode=article&acid=1&date=2010-03-24>

Ústav pro studium totalitních režimů - seminář

Pozvánka na filmový seminář „**Pokusy o ozbrojené vojenské převraty na počátku padesátých let**“

Pokusy o ozbrojené vojenské převraty na počátku padesátých let představí ve **čtvrtek 25. března 2010 od 17 hodin** skaut a politický vězeň **Miroslav Kopt**, historici **Jan Kalous**, **Ivo Pejčoch** a **Libor Svoboda** a **pamětník Jiří Navrátil**.

Diskusi o významné části Třetího odboje moderuje Jaroslav Rokoský. **Seminář proběhne v budově Ústavu pro studium totalitních režimů v Siwievově ulici 2, Praha 3.**

Podrobnosti a pozvánka:

<http://www.ustrcr.cz/data/pdf/seminare/2010/pozvanka100325.pdf>

Uvedení knihy Ivana Jelínka Na závěr do prázdna

Britská skupina SVU (Společnosti pro vědy a umění) **Vás zve na křest nově vydaných knih:**

Básnické a prozaické dílo Karla Brušáka (Cherm, Praha)

Ivan Jelínek - Na závěr do prázdna (Host, Brno)

Děvana Pavlíková - Má drahá hříšná láska - o dopisech Kateřiny Vilemíny vévodkyně Zaháňské lordu Frederiku Lambovi (Arsci)

Křest se uskuteční v úterý 30. března 2010 v 18 hodin v British Council v Praze, Bredovský dvůr, Politických vězňů 13, 110 00 Praha
Metro Muzeum anebo Můstek, tramvaj 3, 9, 14 nebo 24 na Jindřišskou

Karel Brušák a Ivan Jelínek byli čeští básníci, kteří tvořili a zemřeli v Británii. České publikum je bude také znát jako dlouholeté věhlasné redaktory českého vysílání BBC. Karel Brušák též vyučoval bohemistice na univerzitě v Cambridge a vychoval celou řadu významných bohemistů a slavistů jako prof. Pynsent, prof. Rayfield, prof. Thomas a dr. Naughton, kteří působili na univerzitách v Londýně, Harvardu a Illinois a Oxfordu. Posmrtně objevené literární dílo Karla Brušáka se nyní objevuje poprvé v knižní podobě, Ivan Jelínek je českému čtenáři už dlouho známý. Děvana Pavlíková pracovala mnoho let ve světoznámé Britské knihovně, kde byla zodpovědná za český materiál. Tam objevila milostné dopisy vévodkyně Zaháňské, známé z Němcové Babičky, bratru britského ministerského předsedy. Kniha poprvé prezentuje tento objev českému publiku.

PUBLIKACE A ČLÁNKY

Vyhrabávačky : deníkové zápisky a rozhovory z let 1988 a 1989

Irena Gerová

Praha, Paseka, 2009

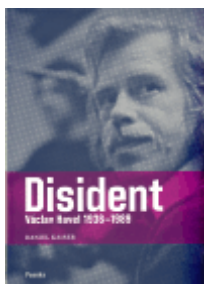

Po předčasné smrti Ireny Gerové se v její pozůstalosti našel nejen „předrevoluční“ deník, ale také množství kazet s nahrávkami zlomových událostí a rozhovorů, které od roku 1988 soustavně vedla především s Václavem Havlem. Kniha přibližuje kombinací deníkových zápisků, prepisů rozhovorů a CD se záznamy úryvků interview s Václavem Havlem atmosféru měsíců, které předcházely změně režimu. Gerová podrobně popisuje fungování redakce Svobodného slova v nesvobodných poměrech, zachycuje důležité kulturní události, protirežimní demonstrace i happeningy a rovněž v občasných glosách privátního charakteru mimoděk připomene, jak vypadal běžný život v rozklíženém, vlastně už rozkládajícím se komunistickém Československu.

Disident Václav Havel Václav Havel (1936-1989)

Daniel Kaiser

Praha, Paseka, 2009

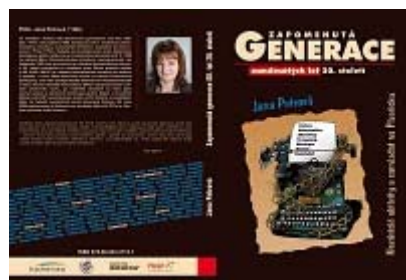
Kniha *Disident Václav Havel (1936–1989)* novináře Daniela Kaisera je pokusem o co nejkomplexnější politický životopis českého prezidenta, dramatika a disidenta, ohraničený výše uvedenými letopočty. Václav Havel se v tomto období postupně proměňuje z chlapce z komunisty pronásledované, ale celkem konformní podnikatelské rodiny v neústupného odpůrce Husákovy totality. Mezitím dosahuje světového úspěchu jako dramatik; šedesátá léta prožívá nejen jako permanentní večírek, ale i uprostřed intelektuálních diskusí a práce pro divadlo. Následuje sovětská okupace, léta strávená v ústraní, deprese, otevřený konflikt s komunistickou mocí, vězení, život v disidentském ghettu, listopadová revoluce a nástup do prezidentského úřadu. Když píší zahraniční autoři o roce 1989 ve

východní Evropě, zmiňují většinou tři jména: Michaila Gorbačova, Lecha Wałęsu a Václava Havla. Z těch tří Gorbačov vládl obrovskému mocenskému aparátu, Wałęsa zastupoval rozsáhlé podzemní hnutí, jen Havel žádnou takovou dějinnou sílu k dispozici neměl. Daniel Kaiser vycházel při psaní knihy z rozhovorů s Václavem Havlem, ze vzpomínek mnoha disidentových přátel a spolupracovníků a z teprve nedávno zpřístupněných archivních materiálů. Soustřeďuje se ponejvíc na konflikt Václava Havla s komunistickou mocí a to, jak postupem času získal výsadní postavení v českém disentu a obrovské zahraniční renomé. Líčí jeho život včetně některých zaškokbrtnutí a (z pohledu autora) ideových omylů.

Zapomenutá generace osmdesátých let 20. století Nezávislé aktivity a samizdat na Plzeňsku

Jana Petrová

Plzeň, Vernon Studio, 2009

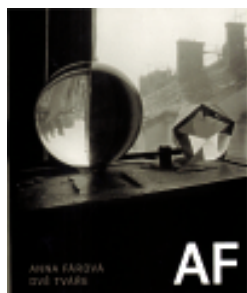

Základem knihy Zapomenutá generace 80. let 20. století je text, který se vyvíjel od původní diplomové práce přes práci rigorózní až do současné podoby. Obsah knihy, předkládané dnes veřejnosti, je stále živým materiálem a jeho autorka doufá, že právě odezva od čtenářů jej posune zase o kus dál, k hlubšímu poznání nedávné historie Plzeňska. Již první verze podnítily mnohé čtenáře k pátrání v paměti. Ze soukromých archivů díky tomu od té doby získala autorka značné množství materiálů a informací. Lze předpokládat, že i knižní vydání této objevné studie vynese na světlo další dosud neznámé skutečnosti. (Petr Náhlík)

Dvě tváře

Anna Fárová

Praha, Torst, 2009

Obsáhlý výbor z díla významné české historičky fotografie. Kniha je rozdělena do tří částí: první tvoří studie o světové fotografii, druhá je věnována fotografii české, třetí shrnuje texty o obecných otázkách fotografie. Závěr tvoří rozsáhlé autorčiny vzpomínky na vlastní život a desítky významných osobností, s nimiž se setkala (B. Martinů, H. Cartier-Bresson, H. Miller, A. Warhol, L. Fára, K. Teige, E. a M. Medkovi, Z. Havlíček, J. Grossman, V. Havel, J. Sudek, E. Wiškovský a mnozí další). Tato část je doplněna desítkami unikátních fotografií. Závěr svazku tvoří úplná autorčina bibliografie. Ve svém celku je kniha jednou z klíčových knih o české kultuře v druhé polovině 20. století.

Recenze knihy od Jana H. Vitvara: <http://respekt.ihned.cz/c1-40226200-sluzba-anny-farove>

Abeceda komunismu + CD

Luděk Navara a Josef Albrecht

Brno, Host, 2010

V posledních několika málo letech se česká historická obec snad konečně dobírá k otevřené diskusi, jak nahlížet dějiny komunistické diktatury. Jednou z nejzávažnějších otázek je přitom relativně provokativní teze, zda nejsme v zajetí jakéhosi "totalitně-historického vyprávění", kdy na jedné straně stojí anonymní režim a na straně druhé ovládaná společnost. Jako by se přitom vytrácely konkrétní osudy, motivace, modely jednání... Právě k této otázce se Abeceda komunismu vyjadřuje, když se snaží nahlížet do zcela konkrétních osudů, vnímá kontext i kontinuitu jednání aktérů historických událostí a přitom je dokáže zarámovat do širších historických souvislostí. Dalším velkým přínosem této abecedy je schopnost překročit jednotlivé periody komunistické diktatury, díky čemuž nahlížíme do

událostí, fenoménů i osudů jak z konce přelomových let čtyřicátých, tak následujících mrazivých padesátých let i normalizační šedi, a i zde opět v rozdílu let sedmdesátých a samého závěru dodýchávající diktatury. Takový přístup nebývá u podobných prací příliš běžný. Výše zmíněná slova citujeme z úvodu Michala Stehlíka ke knize *Abeceda komunismu*. Tvoří ji téměř třicet abecedně řazených hesel (například cenzura, disent, exil, internace, útěk); nenajdeme zde však běžné definice, každé heslo je uvozeno skutečným příběhem, jak je autoři během svého několikaletého bádání sesbírali. Součástí hesel jsou i rozhovory, vzpomínky, citované archivní materiály a fotografie. Takto strukturovaný materiál přibližuje tematiku daleko věrněji než pouhé vysvětlení. A právě tato plasticita umožní hlouběji pochopit naši nedávnou minulost.

O slušnou odměnu bude pečováno... : Ekonomické souvislosti spisovatelské profese v české kultuře 19. a 20. století

Tomáš Breň a Pavel Janáček (eds.)

Praha, Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2009

Texty publikované v knize psali literární historici, historikové kultury, odborníci na autorské právo a kulturní politiku. Čtrnáct kapitol, zkoumajících vztahy mezi ekonomickými a literárními, estetickými či kulturními souvislostmi jednání spisovatelů v české kultuře 19. a 20. století, je uspořádáno převážně podle chronologického hlediska a opatřeno úvodem o interdisciplinárním střetávání ekonomie a literární vědy. **Ekonomický model samizdatové vydavatelské činnosti**, tíhnoucí (s podporou donátorů a exilových nadací) k vyrovnané bilanci nákladů a výnosů, **popsal** v jedné z kapitol knihy **na příkladu undergroundových časopisů Martin Machovec**.

HOST

Tématem čísla 3/2010 je mj. česká literatura a exil. Číslo je uvedeno obsáhlým rozhovorem Karla Hvíždály s Jiřím Grušou, z velké části se zabývá pojmem vlasti z hlediska exilové zkušenosti obou autorů.

Rozhovor Karla Hvíždály s Jiřím Grušou:

<http://www.casopis.hostbrno.cz/cs/archiv/2010/3-2010/vyber-z-cisla/jsem-mistr-nedopsanych-knih>

Páté letošní číslo kulturního čtrnáctideníku A2 je věnováno 50. letům v české kultuře.

Volný článek k přečtení: <http://www.advojka.cz/archiv/2010/5/50-leta-mluvil-tu-nekdo-o-ideologii>

ORSÁG, Petr: Média československého exilu v čase "obnovení pořádku".

K některým aspektům vývoje exilových periodik po srpnu 1968. In: Foret, M. - Lapčík, M. - Orság, P. (ed.). Média dnes: reflexe mediality, médií a mediálních obsahů. Olomouc, Univerzita Palackého 2008, s. 313- 326.

Ke stažení: http://files.koncelikj.webnode.cz/200000034-7b4d17c464/orsag_exil.pdf

Tři kultury v jedné. O roli československých exilových médií coby svorníku, který

v letech 1948-1989 udržoval kontinuitu nezávislé kultury. In: MAGÁL, Slavomír -

MISTRÍK, Miloš - SOLÍK, Martin (eds.): Masmediálna komunikácia a realita I.

Fakulta masmediálnej komunikácie UCM, Trnava 2009, s. 471-489. Ke stažení:

http://files.koncelik.eu/2000000066-05e4c06dca/orsag_smol.pdf

Aktuálně.cz a portál Moderní dějiny připravili seriál "Svědectví o svobodě".

Přinese postřehy o tom, jak se Česko změnilo od roku 1989.

Články a rozhovory s Mikolášem Chadimou, Dolores Šavrdovou, Františkem Líznou, Jindřichem Štreitem, Milo Komínkem a dalšími.

Ke shlédnutí zde: <http://aktualne.centrum.cz/video/?id=293856>

Unikátní inscenace Hon na jednorožce v divadle Minor v Praze

U příležitosti 20. výročí sametové revoluce nastudoval soubor divadla Minor

premiéru unikátní **inscenace Hon na jednorožce - příběh z prostředí lágrů, který se skutečně odehrál v 50. a 60. letech.**

Skaut a dobrodruh Luboš Jednorožec byl několikrát vězněn a po několika útěcích a jiných peripetiích se dostal až do Spojených států, kde v současné době žije. Je mu 80 let a každý den je na Skypu, po kterém komunikuje s přáteli z Leopoldova a také s dalšími zájemci o jeho osud. Osud Luboše Jednorožce je zpracován ve filmovém dokumentu Neznámí hrdinové, v rozhlasovém cyklu Příběhy 20. století a nyní se dočkal i divadelní podoby – v režii Jana Jirků, který se pro jeho příběh zcela nadchnul a rozhodl se jej zpracovat pro starší děti.

Délka představení cca 90 minut. Přístupné divákům od 9 let. Vstupenky si můžete zamluvit přímo v pokladně divadla Minor, Vodičkova 6, Praha 1, tel.: 222 231 351, pokladna@minor.cz.

Více o osudu Luboše Jednorožce v audio-video galerii a dalších dokumentech:
<http://www.pametnaroda.cz/witness/clip/id/204>

Recenze představení: <http://www.advojka.cz/archiv/2010/5/skoda-trikrat-skoda>

VÝROČÍ

† 27. února 2010 Anna Fárová

V sobotu 27. února ve věku 81 let zemřela mezinárodně uznávaná historička a teoretička fotografie, signatářka Charty 77 Anna Fárová. Stala se průkopnicí psaní o fotografii jako o vysokém umění a objevila světu mnohé velikány české fotografie, na které minulý režim hleděl s opovržením.

Nekrolog Josefa Mouchy: <http://hn.ihned.cz/c1-40839530-dve-tvare-anny-farove>

* 14. března 1913 – †10. května 1989 Dominik Tatarka

Prozaik, esejista, scenárista, publicista a překladatel, první signatář Charty 77 na Slovensku.

Vzpomínkový článek, trochu zastaralý:

<http://aktualne.centrum.sk/kultura/knihy/clanek.phtml?id=1181636>

Bulletin Libri prohibiti připravuje Vít Krobot a Jarmila Štogrová ve spolupráci s Viktorem A. Debnárem.

Nihil obstat Jiří Gruntorád